

А. О. Костюк

студ. II курсу

спеціальність «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: к.е.н., доц. Д. О. Гузь

ОБЛІК ПЕРЕСОРТИЦІ ЗАПАСІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ

Для прийняття правильних управлінських рішень користувачі бухгалтерської інформації повинні оперувати повними достовірними та об'єктивними даними про діяльність суб'єкта господарювання та його майновий стан. Щоб уникнути розбіжностей між обліковими даними та їх фактичною наявністю, підприємства ведуть хронологічне і систематичне спостереження за об'єктами обліку.

Серед прийомів спостереження важливе місце посідає інвентаризація – це обов'язковий спосіб перевірки фактичної наявності матеріальних цінностей і грошових коштів, повноти відображення розрахункових операцій для подальшого зіставлення з даними бухгалтерського обліку [1, с. 107].

У більшості випадків у результаті інвентаризації виявляють, що показники балансу та звітності не відповідають дійсності – виникають інвентаризаційні різниці. Існує три варіанти, виявлених інвентаризаційних розбіжностей: надлишок, нестача та пересортиця. Пересортиця – факт одночасної нестачі (перевищення облікових показників над фактичними) і надлишку товарно-матеріальних цінностей одного виду, але різних сортів [2]. Пересортиця властива лише запасам, яка є результатом порушення порядку їх приймання, зберігання і внутрішнього переміщення. Іноді причиною пересортиці може стати й звичайна неуважність матеріально відповідальної особи, яка відпускає запаси.

Суб'єкти господарювання мають право провести взаємний залік надлишків і нестач запасів унаслідок пересортиці, якщо виявлена інвентаризаційна розбіжність відповідає умовам п. 5 розд. IV Положення про інвентаризацію № 879 [3, с. 39]:

- пересортиця виникла за товарами однакового найменування;
- наявні товари в тотожній кількості;
- лишки та нестачі утворились за один і той самий період, що перевіряється;
- виявлена в однієї й тієї ж матеріально відповідальної особи.

При відсутності навіть однієї з цих умов проводити зарахування пересортування забороняється. Нормативні акти не дають пояснення які саме товари підпадають під поняття однакового найменування, і тому підприємство повинно затвердити порядок заліку пересортиці розпорядчим документом, який визначатиме інші критерії взаємозаліку. Міністерства, інші органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать підприємства, можуть установлювати порядок, відповідно до якого такий залік може бути допущений стосовно однієї й тієї самої групи запасів, якщо цінності, що входять до її складу, мають схожість за зовнішнім виглядом або упаковані в однакову тару (у разі відпуску їх без розпаковки тари) [4].

Виявлені інвентаризаційні різниці, зокрема пересортицю, потрібно документально оформити. У таких випадках більшість документальних форм для запасів містять окремі колонки, які є у Зрівняльній відомості результатів інвентаризації запасів, затверджена наказом від 17.06.2015 р. № 572 та Порівняльна відомість результатів інвентаризації товарно-матеріальних цінностей від 28.12.1989 р. № 241 [5]. Після підбиття підсумків інвентаризації переходять до відображення її результатів у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Причому така інформація повинна бути зазначена у тому звітному періоді, в якому закінчено проведення інвентаризації. Також потрібно відобразити пересортицю в податковому обліку: нарахувати компенсаційні податкові зобов'язання з ПДВ відповідно до ПКУ (товари використовують в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку) [1], оскільки немає документів, де зазначено факт використання ненаявних запасів у господарських цілях.

Залік за пересортицею може відбуватися у таких варіантах: вартість товарно-матеріальних запасів у надлишку збігається з вартістю нестачі, вартість наявних товарів менша вартості зафіксованої нестачі, вартість товарів у наявності перевищує перевищую вартість зафіксованої нестачі.

Таким чином, бухгалтерському обліку пересортиці притаманні такі особливості: у Положенні про інвентаризацію чітко визначено умови взаємозаліку пересортиці, але бухгалтерам доводиться ідентифікувати визначення «пересортиця» з практичного розуміння, оскільки дане поняття не

зазначено у нормативно-правових актах чинного українського законодавства та не вказано базу оподаткування, порядок врегулювання компенсаційних податкових зобов'язань у ПК України. У таких умовах суб'єктам господарювання потрібно заздалегідь заручитися індивідуальною податковою консультацією, щоб уникнути ризиків при обліку вищезгаданого результату інвентаризації.

Список використаної літератури

1. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. С. 107–111.
2. Відображаємо результати інвентаризації в обліку. *iFactor*. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/november/issue-94/article-40782.html> (дата звернення: 23.03.2019).
3. Карпова В. В. Пересортиця як результат інвентаризації: відображаємо в обліку. *Все про бухгалтерський облік*. 2018. № 95. С. 39–42.
4. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14/page> (дата звернення: 23.03.2019).
5. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 22.03.2019).